

KMETSKI LIST

Številka 2

Ljubljana, dne 10. januarja 1940

Leto XXII

Samo pravico hočemo!

Koliko je slovenskih grehov, Bog naj razsodi! Nekateri nam očitajo pijanstvo in moralisti jokajo nad tem kakor Jeremija nad Jeruzalemom. Več se ne spodobi zapisati, ker želimo ostati na dostojni višini resnega novinarskega članka. Resnica pa je, da po statistiki, ki ne pozna strank, ampak samo številke, odpade letno na vsakega Francoza in celo na vsakega treznega Danca povprečno več alkoholnih pijač kakor na Slovence. Da nas ne bo kdo brez potrebe prijemal za ušesa, naj povejmo, da je to statistiko lani objavila neka slovenska revija. Kdor je radoveden, si jo lahko tamkaj ogleda.

Pitje torej ni naš največji greh. Pač pa imamo Slovenci drugega, greh, ki je hujši mimo omenjenega. Ako smemo verjeti besedam Ivana Cankarja (to je redko mož, ki ga od skrajne desnice do skrajne leve vse pri nas priznava za velikega človeka!) je največji greh na svetu omejenost, po domače in bolj trdo rečeno: neumnost! In ta greh obilno teži slovenska ramena. Zakaj?

Prosimo, nič razburjanja in nič slabe volje! Skušajmo biti vsaj v začetku leta dostojni in pametni (kdo ve, kaj nas pred koncem še vse čaka!) ter mirno razmišljajmo!

Nekdo se je našel (Bog mu greh odpusti, narod mu ga nikoli ne bo mogel!) in vrgel v svet krilatico

O komunizmu

med Slovenci. In ker so ljudje povsod taki, da ljubijo kričavost, so brez vsake najmanjše razsodnosti pobrali to plehko krilatico in sedaj otepljejo z njo kakor krava z repom. Kakor hitro tvoj zgarani obraz ni kakemu gospodu všeč, pa si komunist. Če bi rajši nosil celo obleko kakor raztrgano, če bi rajši jedel po trikrat na dan kakor enkrat na tri dni, če trdiš, da smo pred Bogom vsi ljudje enaki, ker smo enako goli prijokali na ta nesrečni svet in bomo enako nemi in negibni spet dali zemlji, kar je njenega, pa si že zaznamovan in izobčen iz občestva dostojnih ljudi.

Hvala Bogu — in ljudstvu v čast bodi povedano! — je še nekaj treznih in pametnih ljudi med nami, ki takih bedastoč ne verjamejo. Zaradi teh pametnih ljudi ne bo odveč, ako pametno spregovorimo.

Kaj in kakšen je ruski komunizem, ve na Slovenskem samo gospod Franc Erjavec, ki je napisal debele bukve o njem. Mi nismo imeli niti časa niti želje, da bi šteli žrtve katerekoli revolucije na svetu, ne starorimske ne kitajske ne francoske, pa tudi ne ruske in španske takisto ne. Vemo in slišimo povedati, da se v revolu-

cijah ljudje različnih nazorov ne objemajo, zato si tudi revolucij ne želimo.

Ali je že kdaj kaj slišal o kaki slovenski revoluciji? Saj niti prave domače besede nimamo za ta pojav!

S tem je v ostalem za nas stvar tudi v glavnem opravljena! Kmetje nimamo časa gledati po svetu in tehtati, kaj počno drugi, kajti previdna in pravična usoda zmeraj skrbi za to, da nas doma dovolj zaposli. Zdaj ugibljemo, kako bomo plačali dolgove in kako bomo preskrbeli otroke, ki jim ne moremo dati dovolj zemlje, da bi si na njej služili kruh. Našo zemljo namreč drže drugi prav tako čvrsto v svojih krempljih kakor nas same upniki.

Podtikanje

Prav zavoljo tega trdimo, da je nesramno in brezvestno podtikanje, ako kdo pri nas opleta z očitki o komunizmu. Med bistvene in najbolj značilne poteze slovenskega kmeta, delavca in tudi izobraženca spada prav želja po lastni posesti. Kar poglejte kamorkoli, pa boste povsod videli isto željo. Kmet-posestnik želi obdržati in po možnosti povečati svojo posest, kmetijski dninar hrepeni vsaj po krpici zemlje, kamor si postavi skromno hišico, delavčev največji ideal je hišica z vrtičkom. Isto hrepenenje spremlja tudi našega človeka, ki se odtrga s kmetov in gre v mesto s trebuhom za kruhom. Kako so nastala naša predmestja? Zlasti značilna je v Ljubljani zgodovina Rožne doline! Ali jo je mar ustvaril pohlepni kapital? Ne, to lepo predmestje je otrok tistega hrepenenja po kosu lastne zemlje in po lastni strehi, ki ga je naš človek s kmetov prinesel v mesto s seboj. In rojstvo je temu otroku omogočilo slovensko združništvo!

Ali je to komunizem? Ali imajo še kaj vesti tisti, ki doma in pred svetom hočejo naprtiti slovenskemu človeku, zlasti slovenskemu kmetškemu človeku nekaj, kar mu je popolnoma tuje. Kakšni cilji žare torej pred očmi tistim, ki si dovoljujejo tako nesramno podtikanje? Slovenski interesi to na noben način ne morejo biti, zlasti pa ne interesi slovenskega kmetškega ljudstva!

Resnica

Ko smo ugotovili podtikanje, pogledajmo še, kakšen je pri nas položaj v resnici.

Komunizem — kakor vsako drugo socialno gledanje ali svetovno naziranje — ima posamezne pristaše povsod po svetu prav tako, kakor ima tudi nasprotnike. Človeškega duha ni mogoče nikdar in nikoli prostorninsko omejiti.

Spričo tega je čisto mogoče in več ko verjetno, da ima ta struja tudi med Slovenci kaj idejnih pristašev. Prvenstveno pa utegnejo biti to ljudje, ki jih je študij sedanjih tegob in težav v organizaciji človeške družbe pripeljal do tega, torej idealisti, ki jih bole razne socialne krivice obstoja, tega ne more in menda tudi noče noben pošten človek tajiti. Saj se poleg drugih odličnih osebnosti proti tem krivicam že desetletja zapored bore tudi rimski papeži kot vrhovni poglavarji katoliške cerkve! Ali je kaj čudnega, če take krivice občutijo tudi drugi misleči ljudje in se skušajo proti njim boriti? Ali pa res kdo verjame, da je v Sloveniji kak resničen revolucionar, to se pravi človek, ki bi resno razmišljal o tem, da bi nasilno zrušil katerikoli družabni red in uveljavil kakega drugega?

Konec koncev pa pošast, ki se tako borimo proti njej in jo hočemo po vsej sili naprtiti Slovincem, ni niti nova niti ruska iznajdba, ampak je stara kakor krščanska kultura.

Da bodo pojmi jasni, naj naglasimo tole:

Življenje je večno gibanje, valovanje in razvoj. Znanost nam ne more pojasniti niti njegovega nastanka niti ne zadostno razložiti njegovega konca. Za to imamo vero ali vere, za ohranjanje vere pa veroučitelje.

Ako je vse življenje valovanje in gibanje, se mora prav tako udeleževati tudi človekov duh kot najvišji izraz življenja, kar jih na zemlji poznamo.

Dejansko tudi vidimo, da se človeški duh giblje, da večno išče, snuje in zopet ruši ter znova mukoma gradi. To vidimo na polju znanosti, verstva, umetnosti in tudi na širokem polju društvene organizacije ali tako zvanih socialnih vprašanj. Vsemu temu snovanju človeškega duha — oziroma plodovom teh snovanj pravimo skupaj — kultura.

Vemo hkratu, da je človeštvo v dolgi dobi svojega življenja doživelo in preživelo razne kulture. Njih zunanja podoba se živahno menja, njih notranji obraz pa si je v marsičem kljub večtisočletni razdalji često čudovito podoben.

Ena teh kultur je tudi krščanska. Tu naša krščanska kultura ima nekaj sorodnih potez s starejšimi. Med temi je posebno značilno zametavanje zasebne lastnine, življenje v skupnosti in prostovoljni revščini. Do vidnega izraza prihaja ta poteza v meništvu, pri kristjanih zlasti v tako zvanih »beraških redovih«, torej tistih, kjer se redovniki ali redovnice po-

polnoma, a prostovoljno odrečejo vsaki zasebni lastnini. Utemeljena pa je ta poteza versko-socialnega življenja (v krščanstvu) v evangeljskem nauku o uboštvi.

V naših krajih najbolj splošno znan red te vrste je OFM (Ordo fratrum minorum) — Red manjših bratov — ali frančiškani, kakor navadno imenujemo te menihe. Kdor se potruji in pazljivo prečita drobno knjižico pravil, ki jih je za svoje duhovne brate sestavil sv. Frančišek Asiški, ustanovitelj frančiškanskega reda, bo našel v njih — ako izloči versko in upoštevava le socialno plat — za čudo veliko podobnost z nekaterimi socialnimi nauki raznih sodobnih struj. Kot dobri katoliki pa tudi vemo iz življenja tega velikega moža, kako se je tako do kraja odrekel zasebni lastnini, da je celo svojo obleko položil pred škofa in ga prosil, naj jo vrne očetu, ko ga je le-ta preganjal zavoljo njegovih — za tedanja doba in pojmovanje — posebnjaških nazorov.

S tem seveda nočemo ničesar istovetiti. Neizpodbitno dejstvo je le, da kolektivistična misel v organizaciji človeške družbe ni nova, še manj pa iznajdba dvajsetega stoletja, temveč pojav, ki so ga poznale že predkrščanske dobe in tudi krščanski kulturi ni tuj.

Ako sedaj upoštevamo prej označeno potezo slovenskega človeka (željo po lastni zemlji in domu) in pozneje navedenimi pojavi v raznih kulturah, se nam zdi opletanje z uvodoma označenimi očitki res samo borba z vetrom.

Bolečina

Nekaj drugega pa je, kar danes tare svet in tudi nam Slovincem ne prizanaša. Sedanja doba je pogazila najgloblje krščansko etično načelo o enakosti ljudi, načelo, ki je bilo v socialnem pogledu tudi hkratu gibalno francoske revolucije (égalité — enakost!)

Naj nas nihče ne razume napačno! Ne mislimo sanjariti o kakem nemogočem zemeljskem paradizu. Tudi vemo, da imamo različni ljudje različne sposobnosti, zaradi njih pa tudi različno delo, dolžnost in položaj. Vemo dalje, da je prav v tej raznolikosti lepota življenja, v prizadevanju za čim popolnejšimi uspehi pa njega velika mikavnost. Vse to vemo in priznavamo. Hkratu pa tudi vemo, da vsak človek, ki se rodi, prinese kot prvo naravno doto na svet pravico do življenja.

Kakor je priznanje in spoštovanje te temeljne človekove pravice nujno in naravno, tako jo današnja družba le premnogim krati. Nima odločnosti in poguma, da bi jih s kratkim zamahom ubila, ampak jih počasi in licemersko ubija.

Kako redka oziroma tenka je danes tista plast družbe, ki kroji in deli pravico do življenja! Milijoni in milijoni človeških rok garajo — pa ne morda za blagor človeštva, za znosno sedanost in lepšo bodočnost, ampak zato, da peščica nedelavnih ljudi lahko blazno streže svojemu pohlepu in najbolj divjemu razkošju. Po vzgledu te najtanjšje plasti skuša potem vsaka naslednja pritiskati na spodnjo in jo izkoriščati, tako da končno tisti, ki nosi vso težo dela in življenja na sebi, tisti, ki družbo preživlja, vzdržuje in ohranja, nima nobene druge pravice do življenja kakor to, da sme v najboljšem primeru od zibel do groba živinsko garati! Še globlje sega ta najhujša vseh sodobnih krivic! Tisoči in tisoči niso deležni niti te pravice, da bi smeli delati. Brez rešilne nade morajo gledati propadanje vseh svojih

sil in ginevati — prekletstvo, ki je hujše od vsakega suženjstva!

Da tako stanje nikjer ne vzbuja in ne more vzbujati zadovoljstva, je razumljivo. Toliko bolj pa nam je to jasno, ako pomislimo na celo dolgo vrsto drugih pomanjkljivosti in nepravilnosti v sodobni družbi. Našo zemljo imajo v rokah ljudje, ki je ne obdelujejo, kmetje pa zaman hrepeno po njej — ob žuljih in garanju delovne množice na kmetih in po mestih propadajo.

Kdo naj taji, da prineso v premnogh primerih prav nesposobni ljudje iz »višjih« krogov tako rekoč s prvim krikom na svet v naprej določene in zagotovljene prednosti, medtem ko se še tako sposobni in nadarjeni iz »višjih« plasti vse življenje zaman pehajo zanje?! Takih in podobnih nepravilnosti je na vsak korak vse polno. Naj bo na gospodarskem, upravnem, socialnem ali kateremkoli področju, povsod jih srečujemo in povsod nas bole.

Ta nepravda je tisto nihalo, ki spravlja kolesje sodobne ure v pospešeno gibanje. Odpraviti krivice, odstraniti napake, pomagati zakonom do veljave in pravič-

nosti do zmage, to je naloga vseh, ki jih je življenje v kakršnikoli obliki poklicalo v javno delo.

V prepričanju, da s tem vršimo največje in najplemenitejše poslanstvo svojega dela, se tudi mi potegujemo za ponižane in razžaljene, za slovensko vas. To naše delo in prizadevanje je utemeljeno v samem naravnem redu, v božjem zakonu in v pisanem pravu naših državnih zakonov. Zato nima nihče pravice, da bi nas spričo tega klevetal in blatil narod z namigavanjem o težnjah, ki so mu srčno in duhovno daljne.

Vsaka nepravda rodi nevoljo, mi pa želimo videti srečne državljane in zadovoljnega kmeta, ki je njih življenjski stebel. Zato se borimo za zmago pravice, ki bo dvignila kmetskega človeka in z njim vse ostale poštene ljudske plasti na res človeka vredno življenjsko raven.

Kdor nas zaradi tega natolcuje in obrekuje, naj se zaveda, da je v borbi za pravično socialno ureditev združen ves narod. V borbi proti njemu stoje le obrekljivci in izkoriščevalci. Teh se pa pošteni ljudje ne bojimo, ker hočemo samo pravico!

Borba proti komunizmu

V današnjih časih, ko se ob vsestransko temnih oblakih pri nas v Jugoslaviji posebno še na Slovenskem, vse preveč posnema noja, ki spričo prave nevarnosti brž zakoplje glavo v pesek, da bi prave nevarnosti ne videl, ker ga je strah pred njo, je menda nujna potreba, da se začne nekaj naših domačih problemov osvetljevati s pravo lučjo. Marsikdaj namreč gledamo nevarnost nekje drugje, samo ne tam, kjer res tiči. To je sicer razumljivo, toda v interesu celokupnosti ni opravičljivo.

Tak problem je komunizem.

Predno o komunizmu kaj govorimo, je treba povedati, da so tri sorte komunistov.

I. »Kar je moje je tvoje, kar je tvoje, je moje.«

Prva vrsta naših domačih komunistov so teoretiki. Teh je silno majhen procent in jim ni zamere, če kot znanstveniki, filozofi itd. razčlenjujejo in utemeljujejo preureditve človeške družbe v smislu komunistične doktrine (učenja). Filozofov in učenjakov nikoli niso bogvé kako preganjali, saj so eni učili, da so bili naši predniki navadne opice, drugi so zopet učili, da zemlja ni krogla, ampak plošča. Torej pred to vrsto komunistov ni treba imeti strahu, ker ljudstvo — masa vedno samo izbere tiste nauke in si jih prisvoji, ki niso protinaturalni.

To so torej pravi komunisti, ki pa jih je, kot rečeno, zelo malo.

II. »Kar je tvoje je moje, kar je moje, pa tebe nič ne briga!«

Druga vrsta komunistov so ljudje, ki ničesar ali neradi delajo, torej lenuhi in iščejo opravičila za svojo lenobo v komunizmu, katerega niti ne poznajo v bistvu ali pa so te sorte komunisti tudi razni konjunkturisti, t. j. ljudje, ki računajo, da bodo nekoč kot komunistični voditelji brezskrbno in brez dela živeli od same čiste oblasti. Tudi take komuniste ljudstvo hitro obsodi in spregleda in niso nevarni kot komunistični bacilonosi, ker, kot rečeno, ljudje hitro spoznajo, da nauki tega, ki vsak večji denar takoj brezsmiselno zapravi, za reveža pa je trd, da njegovi nauki niso prišli iz iskrenega srca. Kot se vidi, so to le krivi-komunistini. Spadajo vsekakor pod ključ in v pirsilno delavnico in bodo oblasti poskrbele zanje, toliko lažje, ker je te sorte razmeroma malo.

III. »Kar je moje, je tvoje, kar je tvoje, pa ni moje.«

Ljudje tretje sorte »komunistov« pa sploh niso komunisti. To so siromaki, v pomanjkaju živeči ljudje, ki kolnejo razmere in kapitaliste zgolj zato, ker imajo res premajhen kos kruha. Ti ljudje sploh ne poznajo teorije komunizma, ampak so samo nezadovoljni in bi brž prestali biti »komunisti«, čim bi imeli najprimitivnejše pogoje eksistence.

Tretja sorta »komunistov« je eden naših najbolj perečih vprašanj. Tem utemeljeno nezadovoljnim ljudem priboriti skromen kos kruha, jim ustvarjati ugodnejše, človeka dostojne življenjske pogoje — to bo najučinkovitejša borba proti komunizmu. Kajti ni še komunist, kdor niti ne vé, kaj je to, niti ni komunist tisti, ki s srčno iskrenostjo in konstruktivno dobro voljo zagovarja resnične bedneže ali se zanje bori bodisi kot borec za agrarno reformo bodisi na kak drug način. In končno prav gotovo ni komunist, kogar politični nasprotnik za takega ožigosa zgolj iz sovraštva in konkurenčne bojazni, dasi sicer dobro vedoč, da ta in ta ni niti državi niti komu drugemu nevaren, razen njemu kot politični nasprotnik, ki je ravno z odpravljanjem vzrokov komunizma za bedne ljudi mnogo storil. Te vrste »komunistov« je največ.

Ko smo torej bežno osvetlili ta pereči problem, ko se danes toliko govori o borbi proti komunizmu, naj za to borbo podam dvoje nujnih smernic:

1. Kar je škodljivega, je treba v kali zatreti. V kali bomo zatrli »tretjo sorto komunistov«, če bomo vsi in vsak odstranjevali vzroke družabnega nezadovoljstva in če bomo ljudi te vrste poučili, da je rešitev v gradnji obstoječega

POLOŽNICE

V številki 49. »Kmetijskega lista« smo priložili vsem našim cenj. naročnikom poštne položnice s prošnjo, da bi se jih poslužili za poravnavo naročnine še pred novim letom.

Ob isti priliki smo prosili vse one naročnike, ki dolgujejo na naročnini še kake zneske za tekoče leto, da te nakažejo po isti položnici skupno z naročnino za leto 1940.

Če pa kdo od naročnikov slučajno položnice v številki 49. ni prejel — dobi to za 25 par na vsaki pošti ter jo izpolni na naslov »Kmetijski list«, upravnništvo Ljubljana, čekovni račun št. 14.194.

do boljše popolnosti, ne pa v brezsmiselnem razdiranju.

2. Več kot greh je pri odraslih otročja navada borbe: Dva otroka se stepeta, pa šibkejši teče k materi in kaže: »Ti mama, nabij Janezka, ki je rekla, da si ti neumna!« In mama nabije Janezka.

Tako neiskreno in lažljivo maščevanje ni za odrasle in dostojne ljudi, saj še moderno

vzgojeslovje uči, da postanejo zelo nevarni za družbo tisti otroci, ki se jim je v mladosti pogosto godila krivica.

Torej v vsaki borbi le pošteno orožje, ne pa v onemoglosti izbruhniti: »Tiho, Ti si komunist!«

Če se bomo torej v borbi proti komunizmu držali teh dveh smernic, bomo mnogo storili za stvar, samo in za narod hkrati!

Doma in drugod

ZIMSKA POMOČ

Predsednica akcijskega odbora za zimsko pomoč Nj. Vis. kneginja Olga je izdala poziv na celokupno jugoslovansko javnost, da se osnujejo po vseh večjih mestih naše države odbori za zimsko pomoč in se prično tako zbirati prispevki in olajša življenje vsem tistim, ki so pomoči nujno potrebni, da se olajša gorje in trpljenje najsiromašnejših.

ODPIS DAVČNIH ZAOSTANKOV IN KAZNI.

V »Službenih Novinah« je bila objavljena uredba, s katero se pooblašča finančni minister, da lahko odpiše davčnim zavezancem na podlagi posebnih prošelj ostanke na račun davkov, taks in kazni za davčne in taksne prestopke v letu 1937, če se izkaže, da bi izterjatev teh zaostankov pomenila gospodarsko propast dolžnikov.

Prošnje za odpis zaostankov je treba vložiti v treh mesecih od dne objave uredbe. Navodila za izvajanje te uredbe bo predpisal finančni minister s pravilnikom.

HSS IN SRBI NA HRVASKEM

»Hrvatski dnevnik« svari vsakogar, ki bi hotel zbirati Srbe na Hrvatskem proti politiki Hrvatov. Po zemljepisnem položaju se ne more Srbov oddvajati od Hrvatov. Srbi uživajo na Hrvatskem popolno enakost in enakopravnost, toda morajo vedeti, da bodo Hrvati imeli dovolj sile in odločnosti, ako bo treba, to ozemlje braniti. Z ozirom na to, da vodijo akcijo JRZ v Liki med tamošnjimi Srbi razni prijatelji dr. Milana Stojadinovića, pravi »Hrvatski dnevnik«, da oni politiki, ki zbirajo hrvatske Srbe proti Hrvatom, škodujejo srbski stvari in ne bi bilo pametno istovetiti interese teh posameznikov s stvarnim interesom Srbov na Hrvatskem.

Po zborovanju JRZ v Liki je vodstvo SDS z ministrom dr. Budisavljevićem na čelu obiskalo g. dr. Vl. Mačka. Hrvatsko časopisje meni, da ta napetost med JRZ in SDS ne bo mogla dolgo trajati.

Dr. Lazar Marković, sedanji minister pravde priporoča, naj se vsi prečanski Srbi združijo v Narodno radikalni stranki.

SRBI NA HRVASKEM

SDS se je po letu 1929 omejila skoro izključno na ozemlje savske in primorske banovine ali današnje banovine Hrvatske. In tudi na tem ozemlju je bila ta stranka v glavnem predstavnic Srbov. Dr. Maček in HSS sta jo označevala samo kot predstavnic Srbov na Hrvatskem. SDS je bila vsa leta hrvatske opozicije najožja sodelavka HSS in najzvestejša zagovornica hrvatskih zahtev, ki se naj rešijo le v okviru naše notranje politike. Med obema strankama je bilo tesno sodelovanje povezano v kmetško demokratski koaliciji.

Srbe pa želi sedaj predstavljati na Hrvatskem tudi JRZ, ki je danes kot druga odločujoča stranka na oblasti. Vsled težnje, da zbere okrog sebe hrvatske Srbe, ki jih je blizu enega milijona, je seveda naletela na oster odpor pri SDS. Nedavno se je vršil v Ogulinu shod JRZ, na katerem so močno napadali SDS.

OBOLELEGA ACO STANOJEVIĆA

sta pretekli teden obiskala v Nišu podpredsednika radikalne stranke Miša Trifunović in dr. Ninčić. Po obisku sta izjavila, da sta obiskala predsednika stranke v zvezi s sedanjim političnim položajem. Ugotovili so stališče stranke do vseh perečih političnih vprašanj, posebno pa do sporazuma.

DR. MAČEK O ZUNANJI IN NOTRANJI POLITIKI

Podpredsednik vlade g. dr. Vl. Maček je dal za novo leto izjavo francoskemu novinarju lista »Paris Soir«, v kateri omenja uspehe doseženega sporazuma in rešitve hrvatskega vprašanja, ki je izključno notranja zadeva Jugoslavije. Nadalje je dr. Maček izjavil sledeče o naši zunanji politiki in o položaju na Hrvatskem:

»V pogledu zunanje politike je vsa Jugoslavija danes enodušna in v tem oziru še ni bilo do danes v Jugoslaviji vlade, ki bi uživala s svojo zunanjo politiko tako soglasno odobravanje ljudstva kakor sedanja. Danes smo v Jugoslaviji vsi prežeti ene misli in volje napram zunanjim nevarnostim. — Sedaj se pripravljamo na volitve po novem volilnem zakonu, katerega ravno izdelujemo. Novi parlament bo odločil, ali je potrebno sklicanje ustavnотворne skupščine ali ne. Medtem smo smatrali za potrebno rešiti hrvatsko vprašanje. Pri tem smo skoraj v celoti uspeli. To je vsekakor velik napredek.«

Glede komunistov je rekel: »Po svetovni vojni so imeli taki elementi nekaj časa res večino v Zagrebu. Danes smo daleč od tega. Sedaj ta pokret ni prav nič vznemirljiv. Resno dvomim, da bi imeli naši levičarji kdaj več kakor dva do tri mandate v bodočem hrvatskem saboru, ki bo štel okoli 100 narodnih zastopnikov. Kar se tiče frankovcev pa lahko rečem, da nikogar ne predstavljajo. Morda bodo dobili pri volitvah en mandat, gotovo pa ne več.«

PREDSEDNIK ŽIVKOVIĆ v LJUBLJANI

V petek je prispel v Ljubljano predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke g. Peter Živković. Tu je imel daljšo konferenco z gg. Ivanom Pucljem in dr. Albert Kramerjem in drugimi političnimi prijatelji. Popoldne je nadaljeval pot v Francijo.

ENOTEN NASTOP OPOZICIJE

Med glavnimi odbori radikalne, demokratske in jugoslov. nacionalne stranke se vrše pogosti sestanki, na katerih se vrše razgovori o skupnem nastopu celokupne opozicije pri bodočih skupščinskih volitvah. Enoten nastop opozicije zahtevajo vse strankine organizacije po deželi.

VOLILNI ZAKON IN VOLITVE

V zvezi s posvetovanji v vladi in o delu podpredsednika vlade dr. Vl. Mačka prinaša »Hrvatski dnevnik« naslednje informacije iz Beograda:

»Volilni zakon za hrvatski sabor je že dolgo gotov in podpisan od bana, ki ga je

nato dostavil v podpis merodajnemu mestu. Po nekaterih znakih sodeč bo zakon o volitvah v hrvatski sabor podpisan istočasno z zakonom o volitvah v narodno skupščino. Kdaj se bo to zgodilo, se še ne ve, gotovo pa prav kmalu. Predsednik dr. Maček želi, da se razpišejo volitve v hrvatski sabor takoj po objavi zakona, ne glede na to, kdaj bodo razpisane volitve v narodno skupščino.«

Ako se bodo vršile volitve v hrvatski sabor, potem je verjetno, da bodo razpisane tudi volitve za narodno skupščino.

VPRAŠANJE DELAVSKIH ZBORNIC

Predstavniki svobodnih delavskih strokovnih organizacij so bili že pred meseci pri ministru socialne politike g. dr. Budisavljeviću zaradi volitev v uprave delavskih zbornic in okrožnih uradov za zavarovanje delavcev. Minister jim je obljubil, da se bodo volitve v socialne delavske ustanove izvršile. Sedaj poročajo beograjski listi, da bodo odstopile vse uprave v delavskih zbornicah, ki so v rokah Jugorasa, nato bodo postavljeni komisariji, ki bodo razpisali volitve. Sedaj se nahajajo v rokah Jugorasa vse delavske zbornice razen zagrebske.

POSVETOVANJA V VLADI

Pred pravoslavni božičnimi prazniki se je vršila seja vlade, na kateri so razpravljali o gospodarskih in socialnih vprašanjih poleg tega pa o volilnem zakonu. Sprejete so bile še nekatere določbe, ki prepuščajo okrožnim sodiščem, da določijo volišča in predsednike volilnih odborov. Vsak kandidat bo lahko nekaj dni pred volitvami priglasil svoje predstavnike na voliških sreskemu sodišču.

JRZ IN AVTOMOBILI

Svoj čas smo poročali, da je nastal hud spor med JRZ v Beogradu in med Gjuro Jankovićem, ministrom v vladi dr. Milana Stojadinovića. V strankini garaži se je namreč nahajal lep potniški avtomobil, ki ga je lepega dne odpeljal g. Gjura Jankvić. Stranka je trdila da je avtomobil njen, Janković pa o tem ni hotel ničesar slišati.

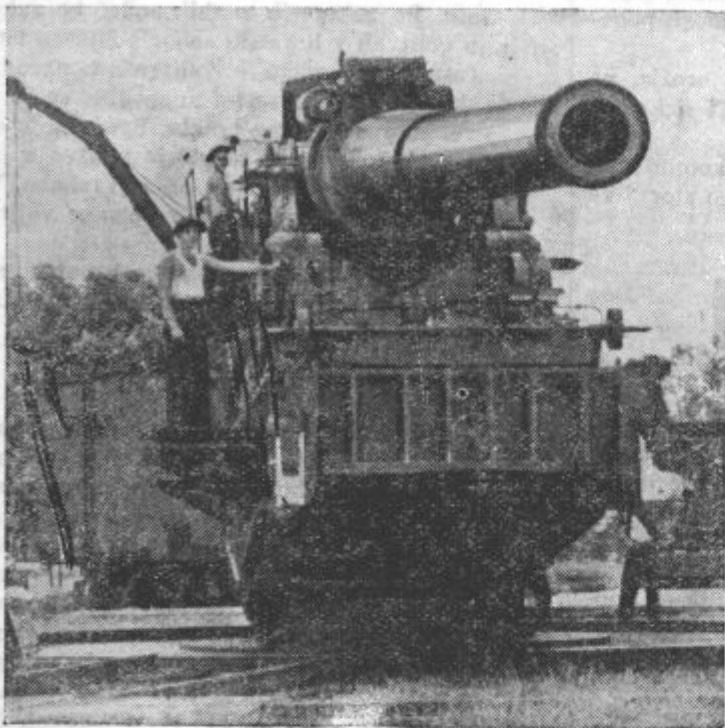
Sličan spor se je sedaj pojavil med cetinjsko organizacijo JRZ in bivšim ministrom Čejovićem, ki je še danes prvak JRZ za cetinjsko banovino. G. Čejović se vozi lepo z luksuznim avtomobilom, stranka pa pravi, da je avtomobil njen in da ga ji minister noče izročiti.

DR. MAČEK SRBOM ZA BOŽIČ

Za božične praznike je objavil predsednik HSS in podpredsednik vlade g. dr. Vl. Maček čestitko Srbom za pravoslavni božič. Najprej omenja čestitka, da obhajata letos srbski in hrvatski narod božične praznike v mnogo bolj radostnem in mirnem razpoloženju kakor sta jih lansko leto in nadaljuje:

Sporazum, ki smo ga sklenili Hrvati s predstavniki kraljevine Jugoslavije, ne bi bil mogoč, če ne bi že pred nekoliko leti pred tem sklepom samim tako srbski kakor hrvatski narod ponovno pokazala v najtežjih razmerah najodločnejšo voljo, da skrajšata bratomorilno borbo. Sin božji se je rodil zato, da prinese vsemu svetu in vsem ljudem mir. Zato sta tako hrvatski kakor srbski narod pripravila sebi letos najlepše božične praznike, ko sta ustvarila mir v svoji hiši. Ta mir, ki smo ga ustvarili v svoji hiši, nam je najmočnejše jamstvo, da bo, kar se nas tiče, spoštovan naš mir tudi od vsakogar tretjega.

Čestitajoč za božične praznike vsemu srbskemu narodu, predvsem onim, ki so lani pred božičem skupno z nami Hrvati šli v volitve ter prvi razširili veliko misel narodnega sporazuma, kakor tudi onim, ki so to misel kasneje sprejeli z iskrenim srcem želim, da bi bilo veli-

Levo: S takimi topovi je zavarovan v Ameriki Panamski prekop — Desno: Angleški kralj je obiskal Maginotovo črto

ko delo, ki je bilo započeto, tudi izvršeno za srečnejšo našo skupno bodočnost. Mir božji! Hristos se rodi! — V Zagrebu, na pravoslavni božič. — Dr. Vladko Maček.

PRAVILNIK O INTERNACIJAH NA HRVATSKEM

Hrvatski ban je izdal pravilnik glede oseb, ki se pošiljajo v prisilno bivališče. Kakor smo zadnjič javili je bilo poslanih v Lepoglavo na prisilno bivanje 43 oseb. Kako se mora s takimi osebami postopati predpisuje sledeči pravilnik hrvatskega bana:

Osebe, poslane na prisilno bivanje v določen kraj na podlagi člena 12. zakona o zaščiti javne varnosti, so pod nadzorstvom pristojnih splošnih upravnih oblasti I. stopnje, oziroma policijskih oblasti, ki jim določijo stanova-

nje in ki izvršujejo nadzorstvo nad njimi bodisi same ali pa po posebej pooblaščenih organih.

V primeru, če je v isti kraj poslanih več oseb na prisilno bivanje, se more zaradi boljšega izvrševanja nadzorstva odrediti tem osebam skupno stanovanje in predpisati poseben hišni red, ki ga ima odobriti banska oblast. V tem hišnem redu se določi način sprejemanja pošiljatev in pisem, medsebojnega občevanja kakor tudi vse drugo, kar bo potrebno.

Dopisi

ŠMARTNO PRI LITJI.

Nesrečna usoda je hotela, da je pri nesrečni sečnji lesa doletela težka nesreča našega tovariša Franceta Pivca, sina posestnika Alojza

Pivca iz Vrat. Smrt ga je pokosila v 34 letu njegove starosti. — Kakor on sam, tako so tudi vsi njegovi bratje soustanovitelji in delavni člani DKFJD v Šmartnem pri Litiji.

V hišo njegovega očeta Alojza Pivca, prihaja vsak teden »Kmeti list«, katerega je poleg »Grude« najrajši čital tudi pokojni France Pivec. — Kadar so prišle volitve, so pokojni France in vsi člani družine Pivec izkazali svoj jekleni značaj. — Pokojnik je ljubil zemljo, na kateri je živel in garal in končno postal žrtev kmetijskega dela. — Zanimal se je za vsak napredek in z delom zgledom in poštenostjo dokazal, da je veren kmetijski sin in sin slovenske zemlje.

Pokopan je pri sv. Križu v Ljubljani, kjer naj počiva v miru! Družini Pivčevi, naše iskreno sožalje.

F. Skowronek:

Grbulja

Mazurska povest.

Kakor tančica iz tisočerih biserov je rosa pokrivala travo. Še pred soncem se je bil vzdramil jutranji veter in je otresal kaplje z grmovja. Samo v travi so še ležale goste druga pri drugi. Lisica, ki je pasala čez travnik in so jo preganjali razburjeni kriki kibicev, je morala zdaj pa zdaj obstati, da si je lahko kaplje otresla z repa. Ptice pevke to jutro niso več gostolele; kajti bilo je že po kresu. Samo škrjanček je še gostolel v nebesni sinjini in tu in tam je tudi kukavica še zakukala svoje ime. Bolj pogosto ko sicer pa je končavala svoje kukanje z golgotavim smehom — najbolj zanesljivim znakom, da bo kmalu utihnila.

Po gorskem pobočju se je spreletaval star zajec po mehkem pesku. Valjal se je po hrbtu ali pa se je zleknjeno plazil z belim telesom po tleh, da bi si osušil od rose premočeni kožuh, preden bi si bil privoščil dnevni počitek pod globoko povešenim smrekovim vejevjem. Zdajci dvigne dolge žličaste uhlje, prisluhne za trenutek in nato skokoma izgine v gostem grmovju. Njegov ostru sluh je dojel lahne korake, s kakršnimi je po stezi čez goro prihajala Grbulja. Krilo je imela visoko spodrežano. Čevlje in nogavice je bila sezula in jih obesila čez levo roko, ki je na njej že bingljala zajetna črna ročna torbica. V desnici je dr-

žala odprt velik dežnik, ki je pod njem mala postavica korakala kakor pod streho.

Na prvi pogled je bila videti vsa ta pojava strašansko smešna. Zdelo se je, kakor da bi se bila nenadoma vzravnala za celo glavo kvišku, ako bi bila le hotela. Toda tega ni mogla, ko bi bila tudi hotela! Odkar je bila namreč kot šestletni otrok padla z visoko naloženega senenega voza, je bila grbasta. Hrbet se je bil ukrivil v grbo in glava se je bila ponižala med kvišku štrleči rameni. Poslej ji je vsakdo rekal Grbulja — in marsikdo sploh niti ni vedel, da se prav za prav imenuje Loviza Motek. Celu sama se je morala še domisliti tega, kadar ji je bilo treba napisati svoje ime. To se seveda ni dogajalo pogostoma, komaj po enkrat ali dvakrat na leto, kadar je morala kakega zamudnega plačnika opozoriti na plačilo skromnega zaslužka, ki si ga je bila prislužila z iglo.

Kljub tej nesreči je ostala vedre in vesele čudi. Bila je nekaj takega, čemur pravijo v Vzhodni Prusiji »veseli drobancelj«. Kadar je šla zvečer z vaškimi dekletmi na sprehod, je bila vselej središče cele trope. Zнала je peti veliko lepih pesmi in njen glas je zvenel tako čisto in jasno, da so kmetijski fantje, ki so stali pred veznimi vrati in v zamišljenem miru kadili pipe, zadovoljno poslušali. Prenekateri je pomislili: »Škoda, ko je grbasta!«

Fantje so imeli prav, ko so to rekali. Grbulja je namreč imela zal obraz in svežo barvo, pa lepe plave lase, ki so kakor zlat venec krasili njeno glavo. Iz jasnih oči je zgovorno odsevala razigranost, ki je je bila polna.

Tudi danes je gledala z veselo žarečimi očmi v svet. Pred njo je ležala prostrana dolina z zelenimi travniki in žitnimi polji. Tamkaj na oni strani je ležala vas Rakovo z belimi hišami. Za vasjo so se zopet dvigale gore, po njih pa temno modro poblestevajoči gozdovi, ki so krog in krog obrobljali obzorje.

Spodaj na travniku je sam samcat kosec vihtel koso. Pri vsakem zamahu njegovih rok se je jeklo zabliskalo v pramenu jutranjega sonca. Grbuljino bistro oko ga je spoznalo. To je bil stari Rostek, njen nekdanji varuh, pri katerem je po prezgodnji smrti roditeljev toliko odrasla, da se je šla potlej v mesto izučiti za šiviljo. Že od daleč mu je veselo zaklicala »Dobro jutro«. Stari je kosišče zapičil globoko v mehka tla in je stopil k stezi.

»O, dobro jutro, Grbulja! Že tako zgodaj na poti? Kam greš danes šivat?«

»K vam, striček, k vam.«

»To je pa prav, otrok moj, da prideš k nam. Na nobeni srajci ni več nobene duše pri nas.«

»Sem si že kar mislila. No, in drugače? Kako ste še kaj pri zdravju?«

»Kako naj bi bili? Saj sama veš. Star dedec je kakor senca. Ko skoči čez plot, je že kar na oni strani.«

»No, no, striček, ti še lep čas ne boš skočil čez plot.«

»Ej, otrok, čas bi že bil, da odložim žlico in me odneso na ono plat«. Pokazal je z roko proti goram, kjer je ležalo vaško pokopališče. »Kakšno gospodinjstvo je neki to, ko sta v hiši dva moška brez ženske?« (Dalje prihodnjič)

Kmetska mladina

PTUJ

Prva redna seja Okrožja kmetskih fantov in deklet se bo vršila v nedeljo dne 14. januarja 1940 ob 1. uri popoldne v prostorih gost. »pri Zvezdi« v Vošnjakovi ulici v Ptuj. Na dnevnem redu so razne tekoče zadeve, zlasti prireditve tečaja, sprejem delovnega načrta, konstituiranje Ženskega odseka itd. Zato je prisotnost vseh funkcionarjev nujna, zlasti pa tudi zastopnik ženskih odsekov društev.

Joško Tomažič l. r., predsednik

SENKOV TURN

V predpustnem času bomo igrali pri nas igro »Gosposka kmetija«. Zdaj se že z vso vnmemo pripravljamo nanjo. Igra je vseskozi zanimiva ter karikira meščane, ki govorijo, kako lahko in neutrudljivo je kmetovo delo, ko pa se tega dela lotijo meščani, šele vidijo, da ni tako enostavno kot zglada. Igra je polna komičnih prizorov, ki izzivajo salve smeha. Občinstvo že sedaj opozarjamo na to igro. V zimskih večerih prirejamo debatne večere, da se na ta način vzgajamo ideološko, v mišljenju in v logiki govorenja.

Vsem društvom kmetskih fantov in neklet želimo srečno in uspehov polno novo leto.

DRAMLJE

Kakor delajo in izvajajo svoj minimalni delovni načrt vsa Društva kmetskih fantov in deklet širom Slovenije, tako je tudi društvo v Dramljah kot otvoritev načrta uprizorilo igro »Rožmarin« na sveti večer 24. decembra minulega leta. K uspehu te prireditve moremo društvu le čestitati, tako glede izvedbe, udeležbe in discipline, ki so se je posamezni člani v polni meri zavedali.

Igra, ki je vzeta iz življenja na vasi, je bila prav dobro podana, le posamezni prizori, ko je pri skupinah potrebno nekoliko živahnjega ritma, so tu in tam postajali prepočasni. Vendar je to najtežja stran, ki jo mora vsak režiser na naših vaških odrih stokrat in stokrat ponavljati. Posamezne vloge so bile izredno dobro razdeljene in tako tudi izvedene. Prav dobra je bila Lenka (N. Jesenekova), ki bi jo v tej vlogi lahko postavili na vsak oder. Tako so svoje vloge v polni meri tudi rešili: Tone (R. Bikovšek), Janez (T. Zdolšek), Melita (A. Jesenekova), Primož (A. Jesenek), Listrati (L. Mastnak), Jera (L. Belakova) in vsa skupina fantov in deklet.

Režiserju in vsem tistim, ki so k izvedbi pripomogli, naj bo najlepše plačilo in zahvala spoznanje, da vsaka žrtev, ki jo položijo za izobrazbo kmetske mladine, ni nikdar brez uspeha. Vsi tisti pa, ki hočejo takšno delo ovirati, naj vedo, da se kmetska mladina na svoji poti ne straši težav. Z vztrajnostjo in zavednostjo premaga vse, tudi najtežje žrtve. Mislimo, da so mnogi v Dramljah prav na sveti večer to spoznali!

Želimo le, da Društvo kmetskih fantov in deklet v Dramljah pri svojem delu vedno napreduje, da bo v svojem trinajstem letu obstoja odstranilo vse tisto, kar je slabega in gnilega v lepih Dramljah!

Gledalec.

BERIČEVO

Društvo kmetskih fantov in deklet v Beričevem bo priredilo v nedeljo dne 14. januarja t. l. znano veseligo »Skopuh« in sicer s pričetkom ob pol 4. uri v Kmetskem domu v Beričevem. Vse prijatelje iger in vse tiste, ki se hočejo pošteno razvedriti, k udeležbi vljudno vabimo.

KMETJE IN KMETICE

zlasti pa vi kmetski fantje in dekleta, posvetite v mesecu januarju ves prosti čas samo za prosvetljenje naše vasi s tem, da pridobivate »Kmetskemu listu« in pa mladinski reviji »Grudi« novih naročnikov.

JAPONSKE IZGUBE NA KITAJSKEM

Kitajska poročila navajajo, da znaša število mobiliziranih japonskih čet na Kitajskem 49 divizij in 14 mešanih brigad, t. j. 1.680.000 mož. Uničene čete se nadomeščajo z novimi. Po istih podatkih so Japonci doslej izgubili na Kitajskem 1.460.000 mož, od katerih jih je 14% padlo, 60% odstot pa jih je bilo ranjenih. Japonci so izgubili mesečno 50.000 mož. Kitajci so v isti dobi mobilizirali 300 divizij, to je skupno 3 milijone mož. Kitajske izgube znašajo dva milijona ljudi.

Japonski vojni minister general Hata izjavlja, da so imeli Japonci v sedanji vojni na Kitajskem vsega le 70.000 mož izgub. Minister je nadalje izjavil, da bo v kratkem sestavljena osrednja kitajska vlada, s katero bodo Japonci sklenili mir in se skupno bojevali proti Čang-kajšku do končne zmage.

HABSBURŽANOV NE BO

Zadnje mesece so večkrat prihajala v svet poročila, da nameravata Anglija in Francija deloma obnoviti nekdanjo Avstrijo pod žezlom Habsburžanov. Obnovljena državna tvorba naj bi poleg poveljne Avstrije obsegala še Bavarsko, Češkoslovaško in Madžarsko, po nekaterih vesteh pa tudi Poljsko.

Po zadnjih vesteh je za zdaj ta načrt — kakor že večkrat — padel v vodo in je za Habsburžane ostala cesarska krona samo nedosegljiv ideal. Narodi, ki so imeli z Avstrijo in Habsburžani tako grenke skušnje kakor mi Slovenci, si prav gotovo ne žele, da bi ta naša mačeha še kdaj oživel.

PREOSNOVA ANGLEŠKE VLADE

Angleški vojni minister Hore Belisha in propagandni minister Mc Millan sta podala ostavko. Za vojnega ministra je imenovan dose-danji trgovinski minister Stanley, za trgovinskega ministra sir Andrew Duncan, za propagandnega ministra pa sir John Rimit.

BOJI NA ZAPADU

S francosko-nemškega bojišča na zapadu prihajajo še vedno enaka poročila kakor ves čas sedanje vojne. Večjih bojov ni. Vse delovanje nasproti stoječih si vojska je omejeno na topniško streljanje, manjše praske patrolj in izvidniške polete letal zdaj s te, zdaj z one strani.

RUSKI GENERAL STERN

Sovjetska vlada je postavila znanega generala Sterna za poveljnika svojih čet na finskem bojišču. Po nekaterih neuspešnih napadih ruskih čet na finske obrambne črte so objavili angleški časopisi, da je sovjetska vlada generala Sterna odpoklicala in da je bil nato celo ustreljen. Sedaj javljajo danska poročila, da te vesti niso resnične. General Stern je še vedno vrhovni poveljnik ruskih čet na finskem bojišču. Vozi se od severne fronte do Ladoškega jezera in nadzira svojo armado. Iz svojega vlaka, ki ima radio oddajno postajo, sproti obvešča Stalina o položaju na fronti.

ŠPIJONI, ŠPIJONI

V severni Finski so odkrili široko razpredeno špijonsko mrežo, v katero so bili zapleteni celo nekateri finski oficirji. Špijonažo so vršili v korist Rusije. Prvi uspehi ruskih čet na severu Finske pri Pečengi se imajo zahvaliti predvsem dobro izvedeni špijonaži. Nekaj pomembnih pošiljk iz Anglije za Finsko je prispelo v Murmansk in so jih zasegli Rusi. Tudi ta »pomota« je bilo delo špijонов.

Finci so špijone postavili ob steno in postrelili. Ruska špijonaža je razpredena tudi po severni Švedski.

POLOŽAJ NAŠIH IZSELJENCEV V FRANCJI

Francoski parlament je sprejel 8. dec. konvencijo med Jugoslavijo in Francijo o delu in

Kaj se godi po svetu

RUSIJA — NEMČIJA

Zadnje čase so ponovno krožile vesti o rusko-nemški vojaški zvezi. Kakor sedaj zatrjujejo angleška poročila, je Stalin nasprotnik take zveze. Stalin baje nikakor ne dopušča, da bi sedanji položaj ruskih armad kaj vplival na njegovo politiko. Baje je bil nedavno rusko-nemški pakt le v toliko razširjen, da sme Nemčija napraviti nekaj korakov, s katerimi bi dosegla popolnejšo osamosvojitve Finske z morske strani. Po besedilu tega pakta se sme Nemčija v sedanji rusko-finski spor vmešavati le v toliko, da prepreči izkrcavanje tujih prostovoljskih čet v skandinavskih pristaniščih. Potemtakem ni govora o kaki rusko-nemški vojaški zvezi, ampak se bo Nemčija verjetno strogo ravnala po duhu in besedilu omenjenega dogovora.

RUSKO - FINSKI BOJI

še vedno trajajo in je ruska vojska zadnje čase doživela nekaj neuspehov, vendar je težko nepristransko orisati in oceniti pomen in obseg teh bojov, ker obojestranska propaganda razne dogodke slika po svoje in seveda pogosto posameznim vojnim dejanjem daje pretiran pomen — ali jih pa tudi pretirano podcenjuje.

Pri Salli so Finci obkolili večjo rusko vojsko in se tam sedaj z obkoljenimi četami vrše hudi boji. Zmaga je predvidoma na finski strani.

Tudi pri jezeru Kiantu pri Suomusalmiju je vojna sreča na finski strani in je spričo tega verjetno, da bo morala ruska vojska za zdaj ustaviti delovanje na Karelijski ožini, ker zaradi zime ni mogoče tu misliti na uspešno ofenzivo.

Posebno delavno je rusko letalstvo, ki dan za dnem obstreljuje razne finske utrdbe, vojaške zgradbe in skladišča.

Po vsem dosedanjem poteku bojov pa nikakor ni verjetno, da bi do odločitve prišlo pred spomladjo.

VOJNA ŠELE SPOMLADI

V Chicagu je angleški veleposlanik lord Lothian na nekem zborovanju izjavil, da Anglija in Francija pričakujeta veliko nemško ofenzivo, ki se bo baje začela zgodaj spomladi na kopnem, na morju in v zraku hkratu. Po njegovih napovedih računa Anglija s strahotno in srdito borbo, katere izid bo odločilen za vse človeštvo.

H koncu je lord Lothian naglasil, da bi bilo v interesu miru in napredka evropskih držav v okviru splošnega svetovnega sodelovanja, da se vse evropske države čim tesneje povežejo v nekako vseevropsko zvezo. Seveda pa je težko govoriti o taki miroljubni zvezi, dokler na vseh koncih in krajih grme topovi, še težje pa je v današnjih okoliščinah vanjo verjeti, čeprav si vsakdo lahko misli, da bi bila taka zveza edina rešitev evropskih narodov in kulture.

pomoči, ki je bila v Jugoslaviji sprejeta že 1933. l. Na podlagi sprejetega dogovora bodo takse za izseljeniške vizume v Francijo ukinjene, naši izseljenci bodo izenačeni s francoskimi državljani, odškodnine za nesreče se bodo izplačevale tudi v primeru, ako koristnik ne biva v Franciji. Naši izseljenci so izenačeni s francoskimi državljani tudi v pogledu brezposelnih podpor, bolezenskega zavarovanja in trajne delovne nesposobnosti.

SESTANEK V BENETKAH

Kakor smo že ponovno omenjali, je v sedanjih evropski politiki Italija najbolj zagonetna. Ob izbruhu vojne so mnogi pričakovali, da bo takoj in brez pridržka vojaško stopila na stran Nemčije, kar se pa ni zgodilo. Ostala je mirno ob strani tudi potem, ko se je nemško-poljski spor razširil v veliko vojno, ki danes dejansko obsega vseh pet celin.

Medtem je ves čas italijanska diplomacija pridno na delu in skuša v kar največji meri koristiti interesom mladega latinskega imperija. Razumljivo je, da narod, ki je v zadnji veliki vojni dal za svoj razmah toliko žrtev kakor italijanski, ne želi nove vojne. Sicer se po nauku svojih davnih prednikov »če hočeš mir, se pripravljaj za vojno« res pridno oborožuje in organizira svoje udarne in obrambne sile, vendar si vojne vsaj v sedanjem položaju ne želi.

Iz svetovne vojne je naša zapadna sosedica izšla malenkostno povečana, pri delitvi kolonialne posesti pa je l. 1918 ostala brez deleža. To je za prvi povojni čas nujno narekovalo smernice italijanski politiki. Prav ta okolnost je bila tudi glavni povod, da sta se fašistična Italija in narodno socialistična Nemčija v politiki srečali ter sklenili dokaj tesno zvezo, ki jo poznamo pod imenom »os Rim-Berlin«. Obe državi sta kot velesili ostali popolnoma ali vsaj deloma brez kolonij. Nemčija je svoje izgubila, Italija ni dobila novih. To stanje je končno dovedlo do znane italijanske abesinske vojne in do italijanske zasedbe cele Abesinije.

Priključitev tako velikega ozemlja kakor je Abesinija, novemu državnemu telesu, zahteva časa. Zato in za splošno utrditev svoje oblasti potrebuje Italija miru.

Odtod njeno umljivo prizadevanje za mir na Balkanu in v Podunavju; kajti vse to ozemlje leži v italijanskem interesnem območju.

Ako je sestanek madžarskega zunanjega ministra Csakyja z grofom Cianom v Benetkah to prizadevanje potrdil, nas to lahko samo veseli. Kajti tudi Jugoslavija si želi miru kakor malokatera država v Evropi. Ta želja pa mora zmeraj biti v skladu s častjo naroda, ki si je s tolikim trpljenjem priboril svobodo, in z nedotakljivostjo naše države, ki nam je in ostane sveta. Vsaka politika naših sosedov, bližnjih in daljnjih, ki bo to iskreno upoštevala, naleti lahko pri nas na ugoden odmev.

Iz naših krajev

× **Lisice pojedle otroško srce.** V gozdu pri Glini so našli lovci v neki lisičji jami otroško trupelce, ki je imelo izgrizeno luknjo na prsni in pojedeno srce. Domnevajo, da je lisica našla nekje odloženo dete, ki ga je odnesla v svojo jamo in mu tam izgrizla srce. Zadeva je bila prijavljena oblasti.

× **Uradni list banovine Hrvatske** objavlja uredbo, ki prepoveduje na področju banovine Hrvatske ustanavljanje veleblagovnic.

× **Tajnik Zagrebske delavske zbornice** Vladimir Pfeifer je bil odpuščen iz službe brez odpovednega roka, ker so ugotovili po poročilih Hrvatskega dnevnika neke nerednosti.

× **Študenti in profesor.** Na gimnaziji v Trebinju je 28 osmošolcev organiziralo enourni štrajk proti profesorju nemščine, ki je bil menda prestrog. Proforski zbor je vseh 28 študentov izključil iz šole.

× **Podpredsednik vlade g. dr. VI. Maček** je poslal Nj. Vis. Kneginji Olgi, predsednici Zimske pomoči, 50.000 din, kot svoj prispevek za zimsko pomoč.

|| **Naprodaj je velika gostilna** pri Sv. Neži nad Tržičem. Pojasnila daje Kmetška posojilnica v Ljubljani.

× **Inž. Srkulja**, ki je poneveril okrog 800 tisoč din kot upravnik električne centrale Zagreb—Karlovac in ki je preko Ohridskega jezera pobegnil v Albanijo, je bil tam aretiran. Naše oblasti bodo zahtevale njegovo izročitev.

× **V Zagrebu** se je vršila konferenca, ki so se je udeležili zastopniki min. socialne politike ter, izseljeniškega odseka banske oblasti v Zagrebu in dravske banovine. Konferenca je razpravljala o organizaciji izseljeniške v naši državi. Ugotovljeno je bilo, da je potrebno čim tesnejše sodelovanje vseh državnih izseljeniških ustanov v Jugoslaviji.

× **V bližini železniške postaje Slavovski Brod** se je pripetila pretekli teden žel. nesreča. Tovorni vlak je zavozil v lokomotivo brzovlaka. Težje ranjen je bil le vlakovodja. Prevrnilo se je 30 tovornih vagonov.

× **Tobak za pipo.** Začetkom tega leta je dala uprava državnih monopolov v prodajo poseben tobak za pipe pod imenom »Ekstra duvan za lulu«. Prodajajo ga v pločevinastih škatlicah po 50 gramov in za 15 din.

× **Zagrebske oblasti** zelo strogo postopajo proti vsem, ki se pregreše zoper uredbo o pobijanju draginje. Te dni je bil zopet obsojen mesarski mojster Vekoslav Jamnik, na 8 dni zapora, 300 din denarne kazni in 100 din za kazensko postopanje, ker ni imel v svojem lokalu vidno označenih cen. Tudi v Splitu je bilo prijavljenih sodišču cela vrsta trgovcev zaradi prekršitve iste uredbe.

× **Jugoslovanska vlada** je sklenila poslati Turčiji zaradi strašne potresne nesreče podporo v gradbenem materialu v vrednosti 3 milijonov din.

× **Pri strahovitem potresu** v Turčiji je zadel nesreča tudi slovensko rodbino inž. Viljema Davida iz Kostanjevice na Dol. Pod ruševinami so našli smrt inž. David, njegova žena Elvira iz Kostanjeviške rodbine Žlindrove ter njuna otroka.

D. F.:

Bajtarjem zemljo

»Mi vstajamo! Ni ljubo vam?
Mi vstajamo gotovo
v življenje svetlo, novo
Nič več nam drag ni spanja mrak,
na delo vodi nas korak;
noč temna je za nami,
svcbode svit nas dramí...« A. Aškerc

1. Klic v stiski

Od vseh kočljivih vprašanj, ki tarejo naše slovensko občestvo, je problem *kmečkega stanu, neusahljivega vira naše moči in svežine*, ki sta nujno potrebna za naš narodni obstoj za »biti ali ne biti«. Dandanes pa z žalostjo ugotavljamo, da ta prepotrebni vir pod silo časa, ki nas prehiteva in nas najde zbegane in nepripravljene, da bi se znašli v njem propada in usihi in s tem se nam grmadi kopica še nerazjasnjenih in zamotanih vprašanj.

Kakor se vsaka stvar začneja na temelju »od kraja« se moramo najprej lotiti *ozdravitve našega podeželja, saj poljedelski stan tvori 60% vsega slovenskega ljudstva v dravski banovini*.

Naši največji rani, zaradi katerih se na znotraj in na zunaj razdvajamo in slabimo v gospodarsko-socialnem kakor narodno obrambnem pogledu sta *izseljenstvo in beg kmečke mladine v mesta*. Pri tem ugotavljamo, da je 70% beguncev iz naše pretesne zemlje bajtarjev, t. j. kočarjev in gostačev, torej tistih, ki imajo revno bajto in malenkostno posest, ali

še tega ne. Prvi in najvažnejši del kmečkega vprašanja je, kako dati tem družinam brez zemlje, ki sestavljajo 20% vsega našega prebivalstva možnost za življenjski obstoj, da *zavremo pritisk dežele v mesta in v tujino in tako tudi zadržimo naraščanje mestnega proletariata*, ker nam ta silen porast delavskega sloja *otežkoča razjasniti in zadovoljivo rešiti težke delavske razmere*.

Dne 7. decembra preteklega leta je g. Jeza Franc navedel nekaj žalostnih, a prubitih dejstev, ki se tičejo našega izseljenstva. V tem članku pravi, da »predstavlja izseljevanje trošenje narodnih sil in slabljenje naše narodne in kulturne skupnosti in to trajno, leto za letom, desetletje za desetletjem in v taki meri, da se moramo s skrbjo ozirati v bodočnost... Poleg tega pa še ugotavlja, da je »izseljevanje prava dobrota za Slovenijo, ker ta ne prenese večje obremenitve z ljudmi.«

G. dr. Cirilu Žebotu se to golo prikazovanje naše mizerije zdi »fatalizem (vdanost v usodo) prekrizanih rok« čakajoč vsesplošnega propada slovenskega naroda. Da pokaže večjo aktivnost in optimizem glede rešitve iz naših stisk, je g. Žebot v »Slovincu« dne 22. decembra nakazal nekaj smernic, ki so obsežene v sledečih načelnih besedah: »Treba je zbuditi speče sile, povezati razpršene napore, organizirati poedinske dejavnosti, vsem pa vliti mnogo življenjske volje, saj smo kot popoln narod komaj začeli živeti...« Dalje zahteva močno socialno-gospodarsko organizacijo, ki bi dvignila »kupno moč našega podeželskega prebivalstva«, to se pravi dati našemu kmetu možnost večjih dohodkov in s tem pričakovati

večjih izdatkov od njega, kar bi bil nov pogoj za čim večji razmah naše industrije, obrti in trgovine.

Kako kmetu preskrbeti večje dohodke? G. Žebot vidi rešitev v čim večjem izkoriščanju naše zemlje in s tem povečati njeno donosnost v *melioraciji (izboljšanju) nerodovitnih tal, v obdelovanju zemlje za industrijske namene, pa tudi s stopnjevano selekcijo (izbiranjem boljših vrst) domače živine*. Nadalje najde izhod v prenosu »gospodarsko političnih instanc« (oblastev) na banovino Slovenijo, pa tudi v pospešeni industrializaciji, v kolikor nas »razplet vojno gospodarskih razmer ne bi tiral v gospodarsko avtarkijo«. Pri tem pa je treba povedati, da pri nas ne kaže kaj prida pospeševati industrijo tudi iz notranje državnih gospodarskih razmer, ker se južni deli naše države, ki so bili do zadnjega časa kar dobri odjemalci slovenskih tovarniških izdelkov, polagoma industrializirajo. Koliko novih tovarn je nastalo po svetovni vojni v Srbiji! — *Torej industrija v sedanjem položaju nima pri nas bodočnosti, razen poljedelske in gozdarske npr. tovarne za predelavo lesa, za umetna gnojila, poljedelske stroje, mlinarstvo itd. seveda pod pogojem: izboljšanje in večje izkoriščanje naših tal*. Za zgled naj nam bodo v tem pogledu severne in zahodne evropske zemlje (Danska, Anglija).

¹ Neodvisnost; to se pravi omejiti uvoz potrebnih dobrin iz tujine in hkrati omejitev lastne industrijske proizvodnje, ker bi v primeru hujše evropske vojne izgubili prodajni trg v inozemstvu. (Se nadaljuje)

× **Povečana proizvodnja tobaka.** Uprava našega monopola je dovolila letos kmetom, pridelovalcem tobaka zasaditi 473 milijonov sadik več kakor v lanskem letu. Skupno bodo posadili letos 1727 milijonov tobaknih sadik, to je za 37 odst. več. Uprava monopola pričakuje da bo mogla tudi letos povečati izvoz tobaka iz naše države.

× **Ciganske srake.** V Križevcih so pokradli cigani na žel. kolodvoru osem tračnic in še mnogo drugega železnega materiala. Policija je cigane aretirala.

× **Zamenjava nemških mark.** Uradno se sporoča: Številni naši državljani se obračajo na bančni in valutni oddelek finančnega ministrstva s prošnjo za posredovanje pri pooblaščenih zavodih ali menjalnicah, naj jim odkupijo efektivne nemške marke v papirju ali kovane, ki so jih prinesli iz Nemčije. Z ozirom na to bančni in valutni oddelek finančnega ministrstva obvešča zainteresirane, da je tako izvoz kakor tudi uvoz papirnatih nemških mark iz Nemčije prepovedan. Potniki smejo prinesiti iz Nemčije največ 10 mark kovanega denarja in samo toliko smejo nesti tudi v Nemčijo. Izjeme so naši sezonski delavci, ki smejo o priliki vrnitve v našo državo iz Nemčije prinesiti največ do 10 efektivnih nemških mark v papirju ali kovanih, toda ne v kovancih po 10 nemških mark. Za odkup teh mark od sezonskih delavcev sta pooblaščen podružnici društva Putnik na Jesenicah in v Mariboru, ki izplačujeta po 13.30 din za nemško kovano marko ali papirnato.

× **Rudarji v premogovniku Ivancu** na Hrvaškem so dosegli zvišanje mezd za 22 odst.

× **Vprašanje izseljencev.** Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je objavilo, da ministri socialne politike, vojne in notranjih zadev ne delajo nobenih ovir, da se naši izseljenci vrnejo v domovino in tudi ne, da se novi izseljenci napotijo v tuje države, ako so izpolnili vojaško dolžnost in druge pogoje za izselitev.

× **Na cesti.** Pred božičem je odpovedalo znano gozdno velepodjetje Šipad pri Dobrljinu vsem svojim uslužbencem vsled nameravane ustavitve obrata. Na cesti bo ostalo 850 delavcev, ako se med tem ne poskrbi za nadaljevanje dela.

× **Vsled omejitve prometa z motornimi vozili** je bilo objavljenih samo v Ljubljani v drugi polovici meseca decembra 440 vozil, med njimi 250 osebnih avtomobilov. Vsega je bilo prijavljenih pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani meseca decembra 1100 motornih vozil, osebnih avtomobilov, motociklov in tovornih avtomobilov.

× **Državni zavod za živinske serume** bo do pričeli v kratkem graditi v Zemunu. Kmetijsko ministrstvo je že nakupilo zemljišče. — Stroški za zavod bodo znašali 10 milijonov din.

× **Uvoz bombažnega prediva.** Italija je dovolila za prvo letošnje četrtletje uvoz za 10 milijonov lir bombažnega prediva v Jugoslavijo.

× **Ljubezen v troje in dva mrtva.** V bosanski vasi Škrobučani je vodila mlada Šaha Motika ljubezen z bratom Avdom in Osmanom Selimovićem. Nedavno pa se je poročila z njunim sosedom Arifom Selimovićem. Med sosedi je nastalo vsled tega silno sovraštvo, ki je zahtevalo dve mrtvi glavi. Arif je ubil Avda s sekuro, Osman pa je planil na Arifa in ga na mestu ubil.

× **Pozivljena žena.** V bližini Varaždina se je mlada žena mlinarja Rudolfa Šilca dogovorila s svojim ljubimcem Viljemom Markovičem, da bosta spravila s pota njenega moža.

Šilčeva žena je prišla zvečer k svojemu možu po nekaj moke za drugi dan. Mož je vzel svetilko in odšel v shrambo. Tam ga je čakal ženin ljubimec, ga udaril večkrat s sekuro po glavi, žena ga je pa obklala z nožem. Mož se je nezavesten zgrudil na tla. Zločinca sta ga odnesla k Dravi in ga vrgla v vodo. K sreči se je nevarno poškodovani mož ustavil na plošči ledu, kjer so ga našli drugi dan cigani in ga rešili gotove smrti. Policija je zločinca aretirala.

× **Francozi bodo kupili v Jugoslaviji 84.000 pitanih ovac.** Ker kmetje po južnih krajih naše države v teh časih ne morejo ovac pitati zaradi pomanjkanja krmil, razmišlja Zavod za izvoz živine, da jih bi kupil od kmetov in sam pital.

× **Lansko leto** je bilo ustanovljenih v naši državi 58 delniških družb, katerih delniški kapital znaša 136.1 milijona din.

× **Proračun beogradske občine** za prihodnje leto znaša 409,700.000 din in je za 37 milijonov večji od sedanjega. Sami tramvaj da beogradske občine 139 milijona dohodkov.

× **Ban Hrvatske** je prepovedal izhajanje hrvatskega časopisa »Seljačka misel«, ki je izhajal v Zagrebu.

„EKONOM“

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06
Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo oprekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

× **Italija** je dovolila uvoz večje množine bencina in petroleja v Jugoslavijo proti plačilu v kliringu.

× **Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah** je umrl najstarejši slovenski gasilec posestnik Anton Muhič, ki je bil star 84 let in je 65 let sodeloval v gasilstvu. Odlikovan je bil z redom Sv. Save III. stopnje.

× **Še vedno lahkoverni ljudje.** V Češnjah pri Krškem se je kmet Mirt Janez pogodil z nekim kozavim ciganom, da bosta zamenjala konje. Kmet je izročil ciganu 3500 din in cigan bi mu moral drugi dan dovesti konje. Drugi dan pa ni bilo ne cigana, ne konjev in ne denarja.

× **V Goriški vasi pri Škocijanu** na Dol. je umrl znani tesarski mojster in posestnik Anton Rupar v 66. letu starosti. Naj v miru počiva, preostalim naše sožalje.

× **Litijski trgovec Cerar Alojz** je izročil sedem tisočakov mlademu fantu, da jih nese v Ljubljano in z njimi tam poravna razne račune pri veletrgovcih. Fant se je sicer odpeljal v Ljubljano, toda ni poravnal računov in se tudi ni nikjer oglasil, kjer bi naj poplačal dolgove. Izginil je in policija je izdala za njim tiralico.

× **Razpisano je službeno mesto banovinskega cestarja** za banovinsko cesto II reda Sv. Urban—Lesično—Podsreda. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njihovih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, npravstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog

kaznivih dejanj iz koristoljublja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 25. t. m. pri okrajnem cestnem odboru v Celju.

× **Višji svetnik tehničnega razdelka v Kranju g. inž. Viljem Babnik** se je vračal domov po klancu v Kranju. Na poledeneli cesti mu je spodrsnilo, da je padel in se tako močno poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico, kjer je poškodbam podlegel.

Iz tujine

× **Kancelar Hitler** je imel po novem letu daljša posvetovanja z višjimi častniki vojske in mornarice v zvezi z ruskim nasvetom naj Nemčija prepreči pošiljanje vojnega materiala skozi Švedsko in Norveško na Finsko. Nemčija smatra, da bi značilo prevažanje prostovoljcev in vojnega materiala po švedskih in norveških železnicah prelom nevtralnosti in bi morala Nemčija proti temu najodločneje nastopiti. Kajti vmešavanje skandinavskih držav v rusko-finskem sporu na strani Anglije pomeni direktno ogrožanje nemške varnosti na severu.

× **Trgovska pogajanja**, ki jih vodi bolgarska delegacija s finančnim ministrom Božilovom na čelu v Moskvi se bližajo ugodnemu zaključku. Pred svetimi tremi kralji je bil bolgarski fin. minister sprejet pri predsedniku ruske vlade Molotovu.

× **Najstarejši rudniki** na svetu se nahajajo na polotoku Sinaji, kjer so že pred 3700 leti izkoriščali stari Egipčani bakreno rudo.

× **Finska letala**, ki jih je vodil italijanski prostovoljec, so napadla rusko letališče na estonskem otoku. Odvržene bombe so uničile vse hangarje in letala.

× **Angleški kralj** je podpisal ukaz o vojaški obveznosti novih letnikov od 19. do 28. leta starosti. Z novimi letniki bo imela Anglija 3 milijone mož pod orožjem.

× **Nemčija je pričela graditi male podmornice** po 150 ton. Gradijo jih v serijah po dvajset naenkrat. Z novimi podmornicami namerala Nemčija postriti blokado proti Angliji.

× **Črni dnevi za Turčijo.** V severni Turčiji je potresna katastrofa uničila cele pokrajine, porušila vasi in mesta ter pokopala pod ruševinami okrog 40 tisoč človeških trupel. Ni se še zemlja umirila od potresnih sunkov, ko je zadela Turčijo na zapadni strani druga nesreča ki ni skoro nič manjša od prve. Po vseh dolinah Zapadne Turčije so nastopili silni povodnji in preplavila polja, vasi in cela mesta. Nad tisoč ljudi je utonilo. Predsednik turške republike se je komaj vrnil iz potresnih pokrajin, pa je že moral v od povodni opustošene dežele. Kar je Turčiji vojska prizanesla to ji je sedaj uničil potres in povodenj.

× **Irski parlament** je sprejel zakon o zaščiti države, ki predvideva ustanovitev koncentracijskih taborišč. V koncentracijska taborišča bodo poslani člani »irske republikanske armade«, ki se bori proti vladi in ki so nedavno odnesli za 28 ton streliva iz vojnih skladišč v Dublinu.

× **Pomilostitev kaznjencev.** V turskem mestu Ersindjanu, ki ga je potres popolnoma porušil, so kaznjenci rešili izpod razvalin tisoč žen in otrok. Turška vlada je sklenila pomilostiti 50 teh kaznjencev.

× **Ameriške oblasti** so zaplenile nemški parnik »Paulin Friedrich«, ki se je zatekel v luko Boston. Parnik je imel na krovu petroleja v vrednosti enega milijona dolarjev.

× **Angleško uradno poročilo** trdi, da nimajo vesti, ki govore o mobilizaciji v Afganistanu, nobene podlage. Tudi perzijska vlada ni odredila nobene mobilizacije. Na afgansko-ruski in perzijsko-ruski meji vlada popoln red in mir. Vznemirljiva poročila iz osrednje Azije so le propaganda, ki poskuša postriti napetost med

mejnimi državami v srednji Aziji in Rusijo ter med Anglijo in Rusijo, ali pa da bi pritiskala na Turčijo in jo poskušala odtrgati od Anglije.

■ **V videmski pokrajini v Italiji** se je utruga velika skala in porušila dve hiši. V eni je našlo smrt enajst ljudi, drugi so se pa v zadnjem hipu rešili.

■ **Ruski letalci** so bombardirali finska mesta ob švedski meji. Težke bombe so porušile železniški most, preko katerega pelje glavna železniška proga iz Švedske na Finsko.

■ **Američani** nameravajo zgraditi do srede letošnjega leta šest 35.000 tonskih vojnih ladij. Ladje se nahajajo že v gradnji po raznih ameriških ladjedelnicah.

■ **Angleški listi** poročajo, da je bilo izvršenih v čehomoravskem protektoratu večje število aretacij. Aretiranih je bilo več oficirjev, med njimi trije generali in mnogo uradnikov Škodovih tovarn. Praški zaporji so polni političnih aretirancev. Za aretirance uporabljajo tudi znane podzemne prostore na Karlovem trgu.

■ **Sovjetska vlada** je ukazala odstraniti iz vseh ruskih knjigarn vso literaturo (knjige), ki je pisana v proti narodno socialističnem duhu. Istočasno bodo izšle nove knjižice, ki bodo pojasnjevale novo razmerje, ki je nastalo med Nemčijo in Rusijo s sedanjo nenapadalno pogodbo.

■ **Ukradena municija.** Poročali smo že, da so iz vojaških skladišč v glavnem mestu Irske neznan vlomilci odpeljali ca 28 ton municije. Oblasti so kmalu prišle stoilcem na sled in jih nekaj od njih aretirale. Pred sodiščem so bili obsojeni na teden dni zapora.

■ **Poleg šefa generalnega štaba** sovjetske armade je bil odlikovan z najvišjim Leninovim redom tudi inž. Vasilij ter je dobil naslov junaka socialističnega dela in 50.000 rubljev za nove izume v strelnem orožju.

■ **Šef angleške delavske stranke** major Attlee je prispel pretekli teden v Francijo in obiskal glavni stan angleške armade ter prišel tudi v prve bojne postojanke. Njegov obisk je

zbudil povsod veliko zanimanje, ker je on prvi angleški opozicijski politik, ki je obiskal angleško armado v Franciji.

■ **Usoda potopljene križarke graf Spee.** Urugvajska vlada namerava zahtevati od Nemčije, da v 60 dneh odstrani iz luke Montevideo ostanke potopljene križarke, sicer bo to storila sama in si prisvojila ves železni material.

■ **V mestu Minneapolisu** je do tal pogorel velik hotel. V ognju je našlo smrt tudi 18 ljudi.

■ **Silni viharji in poplave** so divjale pretekli teden v južni Španiji in Portugalski. Poplave so porušile žel. progo in zahtevale tudi več človeških žrtev. Listi poročajo, da že 20 let ni bilo v ondotnih krajih takih poplav.

■ **Druga angleška bojna ladja »Ahiles«,** ki se je borila z nemško križarko Graf Spee, se je vsidrala v luki Buenos Aires, kjer je bilo moštvo sprejeto z veliko gostoljubnostjo in navdušenjem.

■ **Nemški potniški parnik »St. Louis«,** ki je bil od začetka vojne zasidran v newyorški luki, je srečno prispel te dni v Hamburg. S spretnim manevriranjem je ladja ušla angleški blokadi in minkim poljem. Sporočajo, da so tudi druge nemške ladje, ki se nahajajo po tujih lukah, dobile nalog za vrnitev v domovino.

■ **Obramba trgovskih ladij** proti nemškim podmornicam postaja od dne do dne uspešnejša in zadnje dni je število potopljenih ladij vedno manjše. Zaradi tega so tudi zavarovalnice znižale za polovico odstotka zavarovalne premije za blago na trgovskih ladjah. To je res najzanesljivejši znak za manjši riziko.

■ **Amerika** je zgradila v preteklem letu 30 vojnih ladij. V letu 1938 so jih zgradili 16, v 1937. pa 244 križark, torpedovk in podmornic.

■ **Španski general Franco** se zavzema za sklenitev takojšnjega miru in se v celoti pridružuje mirovni akciji italijanskega kralja in papeža. Franko smatra, da bo konec te vojne katastrofalen, pa naj bo rezultat kakršen koli, to se pravi, naj zmaga eden ali drugi.

■ **Predsednik Mehike** je izjavil, da ne namerava vrniti razlaščenih petrolejskih vrelcev

prejšnjim lastnikom. Ti bodo prejeli le po zakonu določeno odškodnino. Predsednik je izjavil, da so navrtali lani 23 novih vrelcev, letos pa jih bodo še 55.

■ **Leninov red** je dobil šef sovjetskega generalnega štaba general Zapožnikov. To najvišje sovjetsko odlikovanje je general zaslužil za svoje vodstvo in organizacijo sovjetske vojske.

■ **Rusko letalstvo** je izvršilo napad na mesto Abo na Finskem in z bombami razrušilo starinski grad iz XII. stoletja, v katerem se je nahajal najznamenitejši finski muzej. Pri tem je bilo ubitih tudi 30 oseb.

SEJMI

14. januarja: Marija Gradec, Laško, Podčetrtek v Veračah;
15. januarja: Vel. Podlog obč. Leskovec pri Krškem, Marenberg, Trbovlje;
16. januarja: Ormož, Ptuj, Dol. Lendava;
17. januarja: Ljubljana, Cerklje, Kostanjevica ob Krki, Slov. Bistrica, Petrovče, Unec, Videm - Drp., Celje, Ptuj, Trbovlje, Kapele pri Brežicah;
18. januarja: Šmihel - Stopiče, Turnišče;
19. januarja: Maribor;
20. januarja: Gradac, Kočevje, Brežice, Celje, Trbovlje, Sv. Lenart v Slov. gor., Belčinci.

BORZA

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt	215.83—219.03
Pariz 100 frankov	122.06—124.36
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Ženeva 100 frankov	1228.35—1238.35
Amsterdam 100 gold.	2907.12—2945.12
Bruselj 100 belg.	919.01—931.01

Vrednostni papirji.

Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98—99, agrarji 49 denar, vojna škoda promptna 425—428, 8% Blerovo posojilo 95—97, 7% Blerovo posojilo 86 denar, 7% stab. posojilo 98 denar.

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, Miklošičeva cesta 12
nasproti hotela »Uniona«

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

KMETIJSKA DRUŽBA r. z. z o. z., LJUBLJANA
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive
obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!